MOERDIJK

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder(s)	wethouder A.M.J. Dingemans Med
Datum commissiebehandeling	
Datum raadsbehandeling	4 juli 2024
Zaaknummer	1081939
Onderwerp	Vaststelling jaarverslag 2023 en jaarrekening 2023

Voorgesteld besluit

1. Het jaarverslag 2023 en de jaarrekening 2023 onder voorbehoud van een goedkeurende verklaring van de accountant vast te stellen; dit betekent dat zodra de goedkeurende verklaring van de accountant is ontvangen het jaarverslag 2023 en de jaarrekening 2023 definitief zijn vastgesteld;
2. In te stemmen met de in de jaarrekening opgenomen lasten en baten en de mutaties van de diverse reserves in 2023;

2A. In te stemmen met de extra dotatie van € 300.000 aan de voorziening onderhoud gebouwen in 2023;

3. De buffer binnen de algemene reserve voor het weerstandvermogen vast te stellen op een bedrag van € 17,7 miljoen;
4. In te stemmen met de geactualiseerde grondexploitaties.

Publiekssamenvatting

Het jaarverslag en de jaarrekening 2023 zijn het sluitstuk van de planning & control (P&C) cyclus 2023. In het jaarverslag en de jaarrekening wordt zowel beleidsmatig als financieel verantwoording afgelegd over 2023. De financiële uitkomst van de jaarstukken (na mutaties op de reserves) komt uit op een voordelig saldo van € 3,5 miljoen. Ten tijde van de 2e bestuursrapportage 2023 werd al een resultaat verwacht van € 3,5 miljoen.

In verband met actualisering van de belangrijkste risico's, wordt de buffer binnen de algemene reserve voor het weerstandsvermogen bepaald op € 17,7 miljoen. Daarnaast worden de geactualiseerde grondexploitaties vastgesteld.

Voor de bestemming van het voordelige saldo wordt een afzonderlijk voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd.

Inleiding

De jaarstukken 2023 zijn het sluitstuk van de P&C-cyclus 2023. Hierin wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en de daarvoor gedane uitgaven. Wat hebben we bereikt en welke middelen hebben we daarvoor ingezet.

Het opstellen van een jaarverslag en jaarrekening betreft een wettelijke verplichting, evenals de controle door een accountant.

Door het jaarverslag en de jaarrekening 2023 vast te stellen stemt de gemeenteraad in met het uitgevoerde beleid over 2023 en de wijze waarop de financiële middelen zijn ingezet.

Beoogd effect

Via het jaarverslag en de jaarrekening wordt aan de gemeenteraad, inwoners, bedrijven en instellingen verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en de inzet van de daarbij behorende financiële middelen. De gemeenteraad wordt daarmee in staat gesteld haar controlerende rol uit te voeren.

Argumenten

beslispunt 1 en 2: ***Jaarverslag en jaarrekening vaststellen***

De jaarstukken bestaan uit 2 boekwerken.

- In het boekwerk 'Jaarverslag' (bijlage 1) wordt per programma inzicht gegeven in de mate waarin de in de begroting 2023 opgenomen doelstellingen zijn gerealiseerd, welke ontwikkelingen er zijn en welke mijlpalen zijn bereikt. Daarnaast bevat het jaarverslag de financiële paragraaf - met toelichting van het jaarrekeningresultaat op hoofdlijnen - en de (verplicht voorgeschreven) paragrafen waarmee inzicht wordt gegeven in diverse programma overstijgende onderwerpen.
- In het boekwerk 'Jaarrekening' (bijlage 2) wordt nader inzicht gegeven in diverse financiële aspecten. Zo geeft de balans inzicht in de financiële positie van de gemeente en wordt in de programmarekening per programma inzichtelijk gemaakt welke kosten en opbrengsten in 2023 zijn gerealiseerd en hoe dit zich verhoudt tot de, door de gemeenteraad beschikbaar gestelde budgetten.

Financiële resultaat

Het gerealiseerde resultaat over 2023 bedraagt € 3,5 miljoen voordelig. Op basis van de aangepaste begroting 2023 werd reeds een voordelig resultaat verwacht van € 3,5 miljoen. Hierbij is sprake van diverse voor- en nadelen ten opzichte van de aangepaste begroting 2023 die elkaar opheffen.

Onderstaand op hoofdlijnen een overzicht van deze verschillen tussen de aangepaste begroting en het gerealiseerde resultaat. In de jaarrekening 2023 zijn de afwijkingen per programma nader toegelicht.

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Bedrag	V/N
Uitkering gemeentefonds	458	V
Watertaken (baggeren)	320	V
Maatschappij (subsidies)	269	V
OZB opbrengsten (niet woningen)	243	V
Overige voor- en nadelen	706	V
Totaal voordelen	**1.996**	**V**

Onderwerp	Bedrag	V/N
Jeugdhulp	1.474	N
Urentoerekening investeringen	303	N
Personeelsbudget	280	N
Totaal nadelen	**2.057**	**N**
Totaal saldo	**61**	**N**

Zoals gezegd worden in de jaarrekening (conform wetgeving) de verschillen ten opzichte van de begroting na wijzing toegelicht. Wanneer we naar het totale resultaat over 2023 kijken, komt dat uit op € 3,5 miljoen. Dit is opgebouwd uit diverse voor- en nadelen die zich gedurende het jaar hebben voorgedaan. Hoewel dit formeel geen onderdeel uitmaakt van de jaarstukken is in de bijlage bij dit raadsvoorstel een nadere uiteenzetting opgenomen waarin inzicht wordt gegeven in de opbouw van het totale jaarrekeningresultaat (zie bijlage 7).

Resultaatbestemming

Het jaarrekeningresultaat is mede veroorzaakt doordat budgetten voor (éénmalige) uitgaven niet (volledig) zijn uitgegeven in 2023. Dit komt doordat de daarmee samenhangende activiteiten nog doorlopen of pas starten in 2024. Via een afzonderlijk raadsvoorstel (resultaatbestemming 2023) wordt voorgesteld om deze middelen opnieuw beschikbaar te stellen voor verdere afronding in 2024.

beslispunt 2A: ***Dotatie voorziening onderhoud gebouwen***

Conform de regels van het BBV mag een voorziening over de gehele planningsperiode niet negatief zijn. Bij het opmaken van de stand van de voorziening onderhoud gebouwen bij de jaarrekening 2023 is gebleken dat deze eind 2024 negatief zou worden. In 2024 wordt een piek verwacht in de onderhoudswerkzaamheden en hiermee worden in 2024 veel meer uitgaven verwacht dan gemiddeld per jaar. Om te voorkomen dat de stand van de voorziening negatief

wordt, was hierom een éénmalige extra storting nodig in de voorziening van € 300.000. Omdat de jaren erna de uitgaven op een lager niveau liggen is de verwachting dat uiteindelijk dit bedrag van € 300.000 later weer vrij kan vallen. De prognose nu is dat eind 2033 een positief saldo van € 446.000 in de voorziening ontstaat.

O.b.v. art. 10 van de nota reserves en voorzieningen (muteren egalisatievoorziening groot onderhoud is een raadsbevoegdheid) wordt voorgesteld in te stemmen met deze in de jaarrekening verwerkte storting van € 300.000 in de voorziening onderhoud gebouwen.

beslispunt 3: ***Weerstandsvermogen***

In het jaarverslag 2023 wordt in de paragraaf weerstandsvermogen ingegaan op de geïnventariseerde risico's. De geïnventariseerde risico's met daarbij het ingeschatte maximum schadebedrag en de inschatting van de kans dat het risico zich zal voordoen, leveren tezamen de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit op. De benodigde weerstandscapaciteit is berekend op € 17,7 miljoen. Dit bedrag wordt binnen de algemene reserve afgezonderd.

De weerstandsratio wordt berekend in relatie tot de gehele algemene reserve en de eventuele onbenutte begrotingsruimte. Hiermee sluit de berekening aan bij wat landelijk gebruikelijk is. De weerstandsratio voor de jaarrekening 2023 komt uit op 1,7 (1,0 is voldoende en 2,0 is uitstekend). De weerstandsratio is gedaald ten opzichte van de begroting 2024. Dit komt grotendeels doordat de risico's met betrekking tot projecten hoger worden ingeschat. Het betreft met name de grootschalige gebiedsontwikkeling Zevenbergen-Oost, zoals vermeld in de aanbiedingsnota bij de begroting 2024, en de ontwikkeling van het bedrijventerrein Zevenbergen-Noord (raadsbesluit 1 februari 2024).

beslispunt 4: ***Grondexploitatie***

In de paragraaf grondbeleid (boekwerk 'jaarverslag') wordt inzicht gegeven in de realisatie van de voornemens die op het gebied van grondbeleid in de begroting 2023 waren opgenomen. Hierbij wordt inzicht gegeven in de gerealiseerde kosten en opbrengsten in 2023. Daarnaast wordt een actuele verwachting uitgesproken omtrent de financiële uitkomsten van de grondexploitaties.

Voorgesteld wordt om in te stemmen met de geactualiseerde grondexploitaties. De effecten op toekomstige jaren worden verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2024 (raadsvergadering 4 juli 2024) en zijn als volgt:

(-/- = negatief)

	2024	2025	2026	2027
Effect begrotingsresultaat	€ 563.000	€ 116.000	-/- € 18.000	€ 68.000

Rechtmatigheid en getrouwheid

Rechtmatigheidsverantwoording college

Vanaf het verantwoordingsjaar 2023 moet het college in de jaarrekening verantwoording afleggen over het rechtmatig handelen aan de gemeenteraad. Deze verantwoording vindt plaats op basis van de rapportage 'IC-toets 2023 Rechtmatigheid & Getrouwheid' (zie bijlage 5 en 6). Deze rapportage voorziet het college van alle benodigde informatie om verantwoording af te kunnen leggen over de rechtmatigheid van het gemeentelijke handelen. Dit geschiedt aan de hand van de drie onderscheiden rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium: wordt er binnen financiële kaders van de gemeenteraad gehandeld?
2. Het voorwaardencriterium: wordt wet- en regelgeving nageleefd?
3. Het M&O criterium: hoe wordt misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke diensten en voorzieningen voorkomen?

Het college heeft de rapportage op 21 mei jl. vastgesteld en deze is vervolgens op 29 mei besproken in de auditcommissie. Op basis van de bevindingen uit de rapportage en aanvullende bevindingen na vaststelling van deze rapportage is de wettelijk voorgeschreven rechtmatigheidsverklaring vanuit het college opgenomen in het document "jaarrekening". Hierin wordt geoordeeld dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten én balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de door de raad gestelde kaders.

Met deze verklaring staan wij als gemeente echter niet alleen. Ook de accountant gaf aan dat dit een landelijk beeld is. Daarnaast is tijdens het VNG-congres de motie Heemstede aangenomen waarin gepleit wordt dat de rechtmatigheidsverklaring het voor gemeenteraden juist transparanter moet maken. Dat is op dit moment niet het geval. Veel gemeenten hebben een onrechtmatigheidsverklaring opgenomen in de jaarrekening. Dit heeft te maken met de recente uitbreiding van de reikwijdte van het begrotingscriterium door de commissie BBV:

Wijziging in het begrotingscriterium t.o.v. voorgaande jaren:
Tot voor kort bestond er bij gemeenten en accountants onduidelijkheid over hoe de toets op begrotingsrechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording moest worden toegepast. De commissie BBV heeft in november 2023 in zijn Notitie Kadernota rechtmatigheid 2023 verduidelijkt hoe deze toets dient te worden toegepast met betrekking tot het oordeel op rechtmatigheid. Voor Moerdijk betekent dit dat de toets anders is uitgevoerd dan in voorgaande jaren. Het belangrijkste verschil is dat álle overschrijdingen op niveau van de lasten van raadsprogramma's moeten worden meegenomen bij het oordeel op de rechtmatigheid. Vervolgens wordt in de toelichting aangegeven welke van de overschrijdingen volgens afspraken met de raad in de financiële verordening als acceptabel worden aangemerkt. In voorgaande jaren werden de acceptabele overschrijdingen door de accountant niet meegenomen in het oordeel op de (begrotings)rechtmatigheid.

Concreet gaat het bij de overschrijding op de lasten om in totaal 1,6 miljoen. Dit zorgt voor een overschrijding van de verantwoordingsgrens (€ 1,4 miljoen). E.e.a. is nader toegelicht in de rechtmatigheidsverklaring in de jaarrekening.

Voor het voorwaardencriterium geldt nog één voorbehoud:
Ten tijde van het vaststellen van de IC-rapportage door het college en de besprekingen in de auditcommissie (29 mei en 20 juni) was nog geen definitieve duidelijkheid over 1 regionaal inkoopdossier (zie bijlage 6). Dit dossier wordt momenteel beoordeeld door een aanbestedingsjurist. De voorlopige bevinding van deze jurist is dat dit dossier rechtmatig is. De definitieve bevestiging wordt pas op 1 juli a.s. verwacht. Mocht het definitieve oordeel alsnog onrechtmatig luiden, dan is dit het enige dossier dat uiteindelijk niet voldoet aan de Europese aanbestedingsregels en telt het mee als onrechtmatig. Mocht de definitieve bevestiging alsnog langer op zich laten wachten, dan is sprake van een onduidelijkheid. Deze onduidelijkheid telt dan ook mee als onrechtmatig. In beide gevallen zal dit worden toegevoegd aan de rechtmatigheidsverklaring.

Getrouwheid - accountantscontrole

Op het moment van vaststellen van dit raadsvoorstel door het college op 27 juni heeft de accountant zijn controlerende werkzaamheden op de jaarstukken 2023 nog niet afgerond en het definitieve rapport van bevindingen nog niet opgeleverd. De uitkomsten van de controle zijn daardoor nog niet bekend. Zodra de accountant het rapport van bevindingen heeft opgeleverd zal dit worden toegevoegd aan dit raadsvoorstel.

Auditcommissie

Op 29 mei zijn de jaarstukken 2023 en de rapportage 'IC-toets 2023 Rechtmatigheid & Getrouwheid' met de daaruit voortkomende rechtmatigheidsverklaring vanuit het college in de

auditcommissie besproken. Op 20 juni heeft de accountant aan de auditcommissie een toelichting gegeven op een eerste (nog onvolledige) conceptversie van het accountantsrapport en zijn controlerende werkzaamheden van de jaarstukken 2023.

Aanpassingen in de jaarstukken

Op 7 mei jl. heeft het college de concept jaarstukken vastgesteld ten behoeve van de controle door de accountant. Deze stukken zijn op 15 mei met de gemeenteraad gedeeld.

Tijdens de controle door de accountant heeft hij een aantal aanpassingen in de balans aangegeven die vervolgens nog doorgevoerd zijn in de jaarrekening 2023. Het betreft herrubriceringen van balansposten die geen effect hebben op het jaarrekeningresultaat.

Aangezien de accountant op dit moment zijn controlerende werkzaamheden nog niet heeft afgerond kan het zijn dat er nog aanpassingen volgen. Indien hier sprake van is, zal de bijgevoegde jaarrekening vervangen worden door het aangepaste exemplaar met een toelichting van de verwerkte aanpassingen.

Overig - reserve nieuwkomers

In bijlage 2 bij de nota reserves en voorzieningen die op 1 februari 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld, was aangegeven dat bij het voorstel tot vaststellen van de jaarrekening 2023 een voorstel tot het mogelijk afromen van de reserve nieuwkomers zou worden gedaan. Op dit moment is echter nog geen definitief zicht op de structurele financiële gevolgen van de opvang van Oekraïners. Daarnaast wordt de reserve voorgesteld als dekking voor de in de kadernota 2025 opgenomen nieuwe ontwikkeling 'capaciteit programma nieuwkomers'. Afromen van deze reserve heeft een nadrukkelijke relatie met het project 'onderzoek naar de mogelijkheden tot het vergroten van de structurele begrotingsruimte'. Daarom wordt nu geen voorstel gedaan tot het mogelijk afromen van deze reserve, maar dit integraal te betrekken bij dit project zodat eerst meer inzicht ontstaat.

Kanttekeningen en risico's

Het opstellen en vaststellen van het jaarverslag en de jaarrekening is een wettelijke verplichting. De gemeenteraad kan wel besluiten dat zij van mening is dat bepaalde baten, lasten en/of balansmutaties die in de jaarrekening zijn opgenomen niet rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Formeel behoort de jaarrekening voor 15 juli te worden vastgesteld door de gemeenteraad en ook ingezonden te worden aan Gedeputeerde Staten. Wordt niet aan deze termijn voldaan dan kunnen er sancties volgen bij het bepalen van het begrotingstoezicht voor de begroting 2025. Naast het inzenden van de jaarrekening aan de provincie moeten de cijfers ook aangeleverd worden aan het CBS en via het CBS aan het ministerie van BZK en SZW. Ook hiervoor geldt de datum van 15 juli. Indien aan deze deadline niet wordt voldoen, volgt als sanctie dat de bevoorschotting van de algemene uitkering wordt stopgezet. Pas wanneer de jaarrekening is vastgesteld en ingezonden vervalt deze stopzetting. Dit kan gevolgen hebben voor onze financieringspositie en het afsluiten van leningen noodzakelijk maken met de daarbij behorende rentelasten.

Vaststelling van de jaarrekening 2023 op 4 juli 2024 betekent dat inzending kan plaatsvinden voor de genoemde datum van 15 juli. Voorwaarde daarbij is dat de accountant op 4 juli zijn definitieve rapport van bevindingen met accountantsverklaring heeft opgeleverd.

Middelen

Financiële middelen

Zoals eerder in dit raadsvoorstel nader is toegelicht, bedraagt het gerealiseerde resultaat voor 2023 € 3,5 miljoen voordelig. Het voordelig resultaat is afzonderlijk op de balans opgenomen onder het eigen vermogen. Over de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2023 wordt aan de gemeenteraad een afzonderlijk voorstel aangeboden.

Personele middelen
Niet van toepassing

Communicatie
Over de jaarstukken 2023 is een persbericht opgesteld.

Vervolg
Na vaststelling van de jaarstukken worden deze ingezonden aan Gedeputeerde Staten en het CBS.

Bijlagen

1. Jaarverslag 2023
2. Jaarrekening 2023
3. Accountantsverslag 2023 (volgt)
4. Collegereactie op het accountantsverslag 2023 (volgt)
5. Rapportage 'IC-toets 2023 Rechtmatigheid & Getrouwheid'
6. Memo IC-rapportage
7. Memo aanvullende informatie jaarrekeningresultaat 2023

Mocht u vragen hebben over dit voorstel, dan kunt u contact opnemen met de griffier via e-mail griffie@moerdiik.nl.

Zevenbergen, 27 juni 2024

Burgemeester en wethouders van Moerdijk,

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

drs. M.E. de Groot A.J. Moerkerke

RAADSBESLUIT

Raadsvergadering van 4 juli 2024

De raad van de gemeente Moerdijk,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 27 juni 2024;

BESLUIT

1. Het jaarverslag 2023 en de jaarrekening 2023 onder voorbehoud van een goedkeurende verklaring van de accountant vast te stellen, dit betekent dat zodra de goedkeurende verklaring van de accountant is ontvangen het jaarverslag 2023 en de jaarrekening 2023 definitief zijn vastgesteld;
2. In te stemmen met de in de jaarrekening opgenomen lasten en baten en de mutaties van de diverse reserves in 2023;

2A. In te stemmen met de extra dotatie van € 300.000 aan de voorziening onderhoud gebouwen in 2023;

3. De buffer binnen de algemene reserve voor het weerstandvermogen vast te stellen op een bedrag van € 17,7 miljoen;
4. In te stemmen met de geactualiseerde grondexploitaties.

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 4 juli 2024,

de griffier,	de voorzitter,
H.M. Vonk-Schenkel	A.J. Moerkerke